

ההונאה הגדולה ביותר בהיסטוריה

לא, הכוונה איננה לברנרד מיידוף, אלא לבנקים ולממשל האמריקני אשר הונו את הציבור במשך שנים - וכעת מטילים עליו לכסות את הנזקים. ההונאה הבאה תהיה גדולה עוד יותר והרסנית עוד יותר < יעקב קורי

חופש העיסוק וכלכלה חופשית. אם נרחיק את עדותנו, נוכל להביא את הדוגמא של רוברט רובין, שהיה מנכ"ל גול-דמן-זאקס, עבר לשרת את הציבור כשר האוצר בממשל קלינטון, תרם רבות לביטול הרגולציה המפרידה בין בנק מסחרי שמרני ובנק השקעות ספקולטיבי, מנע רגולציה של הנגזרים, ולאחר מכן - ללא שום קשר, כמובן - עבר לעבוד בתפקיד מטה בסיטי גרופ כשהוא מרוויח 115 מיליון דולר בכמה שנים, ומסייע לבנק לקבל מהממשל עשרות מיליארדי דולרים כדי להיחלץ מהמשבר הפיננסי. האם זאת הונאה, האם זאת הטעיה, האם זאת אחיזת עיניים?

מיידוף הרס את חייהם של אלפי אנשים, חלקם הגדול מבני עמו וחבריו הקרובים. הוא רוקן את קופותיהם של אגודות צדקה, מוסדות ואוניברסיטאות. באספקלריה של הונאות ומעילות, הוא ללא ספק גדול הרמאים בכל הזמנים. אך עם כל ה"כבוד" להונאה של מיידוף, איך ניתן לקרוא להונאה החוקית בהיקף של טריליונים שממנה סבלו משלמי המיסים האמריקנים, ובמידה רבה גם משלמי המיסים של מדינות רבות אחרות?

אבירי הניאור-ליברליזם מדברים גבוהה-גבוהה על כלכלת השוק, חופש, אי-התערבות הממשל, יזמות ושוק חופשי. אך ברגע שהס-תבכו - הם רצים לינוק מאות מיליארדים מעטיני הממשל. זה מה שנקרא "הפרטת הרווח והלאמת ההפסד".

הניאור-ליברלים בארה"ב רוצים להפ-ריט כל דבר: בתי סוהר, יחידות צבאיות, ביטוח לאומי, ביטוח רפואי, בתי ספר ואוניברסיטאות. מה שהם משיגים זה את שיעור האסירים הגבוה ביותר בעולם (כי

לאחריות חברתית מזויפת, שהפכה לעלה תאנה של חברות לא-אתיות רבות, התור-מות מחצית האחוז מרווחיהן לבתי חולים או מתנ"סים ועושות את ה-99% הנותרים מעושק מחזיקי העניין. אילי הון המזהמים את הסביבה, מגלחים את בעלי האג"חים, מעסיקים עובדי קבלן נטולי זכויות, משחדים פקידי ציבור במשרות השוות מיליונים, ואחר כך תורמים למוזיאון או אוניברסיטה - הם לא רק לא אתיים, כי אם גם צבועים.

מילון אבן-שושן מגדיר הונאה כרמאות והטעיה. בשיפוט אתי אין הבדל בין ברנרד מיידוף לבין דיק פולד מליהמן ברדרס, ג'ימי קיין מבריסטרנס, מנהלי AIG, ולדעת רבים בארה"ב - אפילו הנרי פולסון, טימותי גייתנר ובן ברננקי. הללו ניצלו את ההלם של המשבר על מנת להעביר טריליונים מכספי משלם המיסים לבנקים ותאגידים, שהמשיכו להשתמש בכסף לספקולציות ומתן בונוסים ענקיים למנהלים שסיבכו את הכלכלה העו-למית במשבר הגדול ביותר בכל הזמנים.

בין חוק לאתיקה

יש הבדל תהומי בין החוק לבין האתיקה. על פי החוק, אתה יכול להעניק מיליונים לבנו של פוליטיקאי שאתה חפץ ביקרו תמורת שיטוט באינטרנט, והדבר לא ייחשב שוחד. אתה יכול לשלם עשרות אלפי דולרים לפו-ליטיקאי בדימוס תמורת הרצאה, במטרה שייסייע לך כאשר יחזור לממשלה. אתה יכול להציע לפקיד בכיר משרה המעניקה לו הטבות בעשרות מיליונים, אחרי שסייע לך לקבל הטבות מהממשלה במאות מיליונים. הכל חוקי למהדרין, ואף יוצדק בנימוקים של

ברית היא שפה נפלאה. אלמלא כן, קשה להבין איך המילה "חברה" משמעותה באנגלית שתי מילים שהוכיחו לאחרונה את הסתירה המהותית ביניהן: society ו-corporation. בעשור האחרון אנו סובלים מהונאות ומעילות בקני מידה שלא ידענו כמותן - מהונאות הדוט.קום שהביאו למשבר של 2001-2000, דרך ההונאות והמעילות של אנרון, וורלדקום ודומיהן של 2002-2003, ועד משבר הסאב-פריים שעודנו איתנו. מעולם לא נחשף בצורה כה בולטת הפער העצום בין האינטרסים של הציבור הרחב לבין האידיאולוגיה הניאור-ליברלית, השמה את התאגיד כערך עליון.

בעברית, המילה "חברה" משמעותה תאגיד וקהילה כאחד, כי על פי התפישה האתית, יש להן אינטרסים זהים תוך מציאת האיזון הנכון בין מחזיקי העניין: הקהילה, העובדים, הלקוחות, הספקים, בעלי השליטה ומניות המיעוט, המנהלים, האקולוגיה, המדינה והנושים. אם זו מטרת התאגיד, ממילא לא יהיו הונאות ומעילות, שהן פועל יוצא מעקרון העוועים של מיקסום הרווח על חשבון כל השאר.

השפה העברית הולכת צעד נוסף הלאה. המילים הומניות, הון והונאות עוקבות במי-לון, כרמז לכך שלהן יש שתי חלופות - להיצמד למילה הומניות וליצור איתה סימ-ביוזה של רווחיות ואתיקה; או להיצמד למילה הונאה, שכן בהעדר אתיקה והומניות - סופו של ההון להביא להונאה.

אין הכוונה בהצמדה של הומניות והון

ד"ר יעקב קורי, אוניברסיטת חיפה

רוברט רובין. גולדמן, משרד האוצר, סטיגרופ

אלן גרינספן. להשתמש בבתיים כקופת חיסכון

טימותי גייטנר. להעביר טריליונים לבנקים

רות מיליארדים. זוהי הונאת פונזי חמורה בהרבה מזו של מיידוף. היה ברור שהבועה תתפוצץ בשלב זה או אחר, אבל כל מבצעי ההונאה – בבנקים ובממשל – המשיכו לנפח את הבועה, כי כולם ידעו שהבנקים גדולים מדי ואיש לא יתן להם ליפול.

על פי מדיניות הדלת המסתובבת, שתלו הבנקים בממשל אנשים שקודם לכן עבדו בשירותם או שהאמינו באידיאולוגיה שלהם, חילקו להם הטבות עתק לפני ואחרי השירות ה"ציבורי", והעבירו את הפסדי העתק לציבור משלמי המיסים, אשר שילם את מחיר ארוחות השחיתות של הרמאים הגדולים ביותר בהיסטוריה.

אך לא לעולם חוסן. ההונאה הבאה תתרחש בקרוב, כאשר אפילו ממשלת ארה"ב הגדולה לא תוכל לחלץ את הבנקים והם יביאו לקריסת הכלכלה העולמית. חבל שהציבור הרחב ישלם פעם נוספת את המחיר, כאשר שמשון יפיל את מקדש הפלישתים על כל יושביו. ●

גריספן, והממשל הניאו-ליברלי של ג'ורג' בוש עודדו את בעלי הבתים להשתמש ברכושם כקופת חיסכון, כשהם יכולים לקבל אשראי כנגד משכון הרכוש היחיד שיש להם – הבית בו הם גרים. העובדים לא ראו שהם כורתים את הענף עליו הם יושבים.

השלב השלישי של ההונאה: כאשר במסמכי משכנתא בני עשרות עמודים, החתימו הבנקים את העובדים על תנאים דרקוניים, ובהם ריבית שהיא בתחילה נמוכה אך אחר כך מרקיעה שחקים. כל ההונאה החזיקה מעמד כל עוד מחירי הבתים עלו וניתן היה לאתחל מחדש את המשכנתא לפי שווי בית גבוה יותר.

השלב הרביעי של ההונאה: הבנקים הוסיפו חטא על פשע כאשר איגחו את משכנתאות הדמה, גרפו רווחים של מיליארדים ומכרו את האג"חים לקרנות הפנסיה של אותם העובדים שכך נעשקו בפעם נוספת. בסיוע שותפיהם בממשל, הונו הבנקים את הציבור בפעם החמישית, כאשר קיבלו טרייליונים של כספי חילוץ על חשבון אותם עובדים שנעשקו כבר כמה פעמים, והמשיכו בחגיגה של מיקסום הרווח והבונוסים בעש-

משתלם לכלוא אנשים), המלחמות היקרות והממושכות בעולם (עם רווחי עתק לתעשייה הבטחונית וליחידות הצבאיות המורפרטות), הביטוח הרפואי הבזבזני בעולם (שעולה פי כמה מהביטוח באירופה אך הנהנים ממנו הן בעיקר החברות), האוניברסיטאות היקרות בעולם (הגורמות לכך שבוגר אוניברסיטה מתחיל את הקריירה עם חוב של 100 אלף דולר ומשועבד לבנקים). ויש ראל מחרה מחזיקה אחרי ארה"ב, ולעיתים אף עולה עליה.

הדלת המסתובבת

זוהי ההונאה הגדולה בכל הזמנים. מהי המעילה אם לא המעילה באמון הציבור, העובדים, המדינה, הקהילה, הלקוחות והנרשים? הונאת היסוד התחוללה כאשר הבנקים וחברות המשכנתאות בארה"ב שמו מכשול בפני עיוור, ושידלו עובדים – שרמת השכר שלהם נשחקה בגלל המדיניות הניאו-ליברלית – ליטול הלוואות שלא יכלו לעמוד בתנאי החוזר שלהן.

השלב השני של ההונאה: נגיד הפד, אלן